

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 383

din 24 noiembrie 2023

Cu privire la examinarea rezultatelor controlului serviciilor media audiovizuale „ATV” și „Bugeac FM”, ca urmare a sesizărilor din partea lui Serghei Anastasov și Iaroslav Bulgaru

La data de 22 noiembrie 2023, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a recepționat petiția f/nr. din 16.11.2023 din partea lui Serghei Anastasov, prin care susține că, la data de 13 noiembrie 2023, serviciile media audiovizuale „ATV” și „Bugeac FM” au difuzat programul audiovizual „Tema zilei” cu încălcarea normelor deontologice și ale prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA).

Serghei Anastasov susține că programul, de fapt, a fost prezentat în formatul dezbaterilor electorale, deoarece în cadrul acestuia s-a discutat despre platforma candidatului la funcția de primar al mun. Comrat, Nicolae Dudoglo, iar doi invitați, Maria Plucci și Ivan Cîlcic, au fost înregistrați în calitate de candidați la funcția de consilieri ai mun. Comrat pentru alegerile din 5 noiembrie 2023.

Petiționarul spune că în cadrul programului moderatoarea Elizaveta Rotari nu a avertizat despre faptul că programul are calitate electorală, nu a prezentat condițiile de participare în cadrul emisiunii și regulile acesteia: *„Dumneaei nu a exercitat funcția de moderator al emisiunii și nu a intervenit în replicile celor prezenți în platou pentru neadmiterea calomnierii și ponegririi unui alt candidat la funcția de primar de Comrat, Serghei Anastasov, lipsit de la această emisiunea, și care nu a avut dreptul la replică. Elizaveta Rotari a permis ca în cadrul emisiunii să se discute și să se aprecieze pozitiv platforma candidatului la funcția de primar al mun. Comrat, Nicolae Dudoglo, iar cele promise de Serghei Anastasov a fost compromise de cei invitați fără intervenirea ei. Luând în considerație gravitatea și numărul încălcărilor admise în cadrul emisiunii „Tema zilei”, solicităm aplicarea măsurilor aspre sub forma de amendă fața de agenții economici SRL Bizim Aydinic, care administrează televiziunea ATV, și SRL RTV Media Center, care administrează radio Bugeac, care au difuzat video și audio înregistrarea emisiunii «tema zilei» din 13 noiembrie 2023.”*

De asemenea, la data de 23 noiembrie 2023, CA a recepționat petiția lui Iaroslav Bulgaru, care susține că la data de 17 noiembrie 2023, în intervalul orar 19:27-20:13, serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” a difuzat programul audiovizual „Tema zilei” moderat de Elizaveta Rotari, în cadrul căruia a participat unul dintre candidații la funcția de primar al mun. Comrat, Nicolae Dudoglo. Petiționarul consideră că prin reflectarea unui singur candidat serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” nu a creat condiții egale pentru concurenții electorali ai turului doi.

Drept urmare, Iaroslav Bulgaru solicită examinarea subiectului prin prisma prevederilor relevante ale CSMA și ale legislației în vigoare.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 2356 din 22.11.2023, CA a solicitat furnizorilor de servicii media „Bizim Aidnic” SRL și „RTV Media-Center” SRL prezentarea opiniei referitor la cele menționate în petiții și prezentarea înregistrărilor video/audio a programului audiovizual „Tema zilei” din 13 și 16 noiembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, ale art. 90 din Codul electoral, CA a dispus controlul programului audiovizual în limba rusă „Тема Дня” („Tema zilei”), difuzat de serviciile media audiovizuale „ATV” și „Bugeac FM”.

Rezultatele controlului au atestat următoarele:

La data de 13 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” a difuzat programul „Тема Дня” moderat de Elizaveta Rotari. Invitații programului au fost activiștii civici Maria Plucci și Ivan Cîlcic, precum și Ivan Terzi, președintele Asociației Obștești „Народный контроль АТО Гагаузия”.

De menționat că Maria Plucci și Ivan Cîlcic au candidat la funcția de consilier în consiliile locale de nivelul întâi la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, în circumscripția electorală UTA Găgăuzia nr. 36.

În introu-ul programului, moderatoarea anunță că subiectul care urmează a fi discutat ține de felul cum se iau deciziile în Consiliul municipal Comrat. În a doua parte a programului au fost discutate subiecte legate de principalele atribuții ale primarului orașului.

În contextul discuțiilor aprinse din platou, activista civică Maria Plucci a îndemnat locuitorii orașului să nu achiziționeze apartamente în unul din blocurile noi construite recent la Comrat, deoarece construcția este ilegală și este susținută de primarul Serghei Anastasov (Serghei Ilici). Totodată, activista civică a îndemnat locuitorii să nu voteze pentru actualul primar deoarece are în spate o „bandă” de consilieri municipali, care își depășesc atribuțiile de serviciu: *„эта банда опять попала на совете [...]. Не голосуйте за этого примара потому что наш город глухой [...].(42:58) „Уважаемые люди города Комрата, у нас осталось очень мало времени, у нас есть два кандидата, Николаи Харлампович Додогло и Сергей Анастасов. Будьте бдительнее, будьте внимательные, посмотрите что он сделал в течение двух недель, как он транжирыт бюджетные деньги, это называется подкуп избиратель [...]. (59:10) „Поэтому за лохом не надо голосовать. А надо идти голосовать за нормальных людей. А если за лоха опять проголосуете будем лохонутся ещё 4 года”. (01:09:35) „Я вам говорю. 19 числа выведем и голосуем за Николаи Харлампович Додогло, он лидер, он хозяин и вы знайте что он в городе сделал очень много”.*

În același context, Ivan Cîlcic a menționat: *„Мы должны избавится от Анастасова, всех этих опухолей и вычистить наш город,, (48:00).* Și Ivan Terzi a venit cu următoarele declarații în adresa candidatului Serghei Anastasov: *„Сергей Анастасов, человек с моей махаллы, что касается его деловых качеств, примарских, хочу сказать следующих, что это самый худший и самый никчёмный примар из всех кого я только знал. И скажу почему. Да потому что он нагло врёт и не выполняет свои обязанности которые должен выполнить» (48:55). „Есть одна кукона которое обещало 8 лет что будет что то делать, и где это кукона?,, (52:56). „Я хочу сказать следующее Серёжа он умеет только болтать, но не умеет ничего делать” (53:18).*

Astfel, este de menționat că, pe parcursul programului, moderatoarea nu a intervenit în agitația electorală creată în platou și nu a încercat să asigure imparțialitatea privind acuzațiile aduse părților vizate.

La data de 16 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” a difuzat programul „Тема Дня” moderat de Elizaveta Rotari. Invitatul programului a fost Nicolae Dudoglo, candidatul independent la funcția de primar al mun. Comrat din turul II.

Pe parcursul întregului program audiovizual, invitatul și-a prezentat platforma electorală și a mulțumit concurenților electorali din primul tur și alegătorilor care îi oferă susținere.

De menționat că moderatoarea a susținut în totalitate declarațiile invitatului său și chiar a menționat că îi lipsesc unele proiecte din perioada când acesta a fost primar al orașului Comrat: *„[...] Я думаю что люди скучают по вашим тем проектам, потому что я помню, были зарницы, вы собирали молодёжь вот тоже были очень интересные проекты. Сейчас я не знаю, нечего не делается”. La finalul programului, moderatoarea i-a mulțumit candidatului la funcția de primar și i-a urât să câștige alegerile, îndemnând telespectatorii să aleagă corect: „Я благодарю вас за участие в нашей программе и желаю вам удачи и победы на выборах. Уважаемые телезрители осталось пару дней до второго тура, я призываю вас сделать правильный выбор веть развития нашего города зависит от каждого из нас”.*

De menționat că același program audiovizual a fost difuzat și de serviciul media audiovizual de radiodifuziune sonoră „Bugeac FM” la data de 13 și 16 noiembrie 2023.

Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: *„În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală”*.

În acest sens, în declarațiile privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023 (aprobate de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023), serviciile media audiovizuale „ATV” și „Bugeac FM” nu au indicat programul audiovizual „Тема Дня”. Ambele servicii au menționat că vor realiza dezbateri electorale, buletine de știri și emisiuni de informare electorală în zilele de luni ora 16:00, și marți – în reluare, ora 09:00, fără a indica denumirea programului.

Prin urmare, este de precizat că edițiile monitorizate au fost difuzate în zilele de luni și joi, în primă difuzare, în intervalul orelor 19:00-20:00, fapt care demonstrează că acestea nu a fost de informare electorală și, prin urmare, cei doi concurenți electorali ajunși în turul II, pentru funcția de primar al or. Comrat, nu puteau avea intervenții directe sau indirecte și nu puteau fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorilor de servicii media „Bizim Aidanic” SRL și „RTV Media-Center” SRL.

De asemenea, este de menționat că, în cadrul edițiilor monitorizate, s-a observat comportamentul părțitor al moderatoarei care nu a intervenit nici într-un mod pentru a echilibra discuțiile invitaților săi sau în scopul asigurării imparțialității în lipsa uneia dintre părțile vizate în program, obligațiune care este prevăzută de CSMA și legislația electorală.

În concluzie, sunt relevante prevederile **art. 89 alin. (2) din Codul electoral**, potrivit căruia: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timpuri de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii”,* și prevederile **art. 90 alin. (2) din Codul electoral**: *„În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”*

Prin scrisoarea f/nr. din 24 noiembrie 2023, furnizorul de servicii media audiovizuale „Bizim Aidanic” SRL a comunicat CA următoarele: *„22 ноября я получила копии петиций, которые поступили в СА от примара муниципия Комрат - Сергея Анастасова и работника ГРТ - Ярослава Булгару. По поводу первой петиции могу сказать следующие: 13 ноября в эфире телеканала "АТВ" была транслирована еженедельная программа „Тема дня”, с участниками - Марией Пулукчи, гражданской активисткой Комрата; Иваном Терзи - председателем Общественной организации «Народный Контроль» и Иваном Кыльчик - общественным деятелем Гагаузии. В ходе программы обсуждалась тема: „Принятие решений муниципального совета от 10 ноября, законность действий советников». В ходе программы участники высказали свои мнение о том, что должность советника - это выборная должность и советники должны принимать решения,*

в рамках закона, а жители города должны контролировать решения, принимающиеся советниками. Так же в программе говорилось о том, что муниципальные советники объединяются вокруг примара и решают вопросы в своих интересах, а не в интересах граждан. В начале программы был продемонстрирован видео ролик, как 10 ноября в примарии, в кабинете примара, собрались советники старого созыва и часть советников нового созыва, которые участвовали в заседании, приняли решение касающееся бюджета Комрата. Заседание длилось 1 минуту и 10 секунд. Поэтому это и стало темой для обсуждения. Участники высказались, что это было незаконное заседание и таким образом советники не должны были работать. Да, в ходе программы участники касались и должности примара, говорили о том, что примар это служащий, исполнитель, а не хозяин города и граждане имеют право и должны контролировать его действия. Считаю, что петиция со стороны примара С.Анастасова не что иное, как очередное давление на нас, как независимое СМИ. Как и было все 8 лет его правления. Уважаемые члены СА, если Вы будете наказывать журналистов за то, что мы боремся с коррупцией в Гагаузии, поднимаем в программах актуальные темы, обсуждаем проблемы, о которых чиновники умалчивают, и не хотят чтобы узнала общественность, то для чего тогда нужны независимые СМИ, программы с гражданскими активистами, мнения общественных деятелей. Эти петиции нас не остановят. Мы и дальше будем проводить журналистские расследования, раскрывать преступления и коррупционные схемы в примарии Комрат, по Гагаузии и информировать об этом общественность. Так же хочу проинформировать Вас, что данная программа и другие были транслированы и по радио „Bugeac-FM”.

În şedinţa publică din 24 noiembrie 2023, referitor la argumentele invocate de furnizor, membrul CA, Ruslan Mihalevschi, a menţionat că acest program audiovizual, „Tema zilei”, nicidecum nu poate fi considerat o emisiune de investigaţie. În cadrul programului au fost prezente doar persoane care au adus învinuiri la adresa primarului şi consilierilor municipali ai or. Comrat, persoanele vizate nu au fost prezente, nici nu s-a menţionat că s-a încercat invitarea acestora, or, misiunea jurnalistului în această situaţie a fost asigurarea unui echilibru minim de opinii. Mai mult, la emisiune a fost invitat unul din candidaţii la funcţia de primar, iar atunci când este invitat un concurent electoral este obligatoriu să se ofere timp de emisie şi celorlalţi concurenţi. Totodată, într-o emisiune în care sunt investigate scheme de corupţie, serviciul media audiovizual este obligat să ofere cuvântul celor care sunt învinuiţi. În programul audiovizual monitorizat nici nu s-a încercat să se prezinte o opinie alternativă.

De asemenea, vicepreşedinta CA, Ana Gonţa, a invocat încălcarea de către furnizorul de servicii media „Bizim Aidinic” SRL a prevederilor pct. 46 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituţiile mass-media, care interzice difuzarea aceluiaşi program cu caracter electoral la două servicii media audiovizuale, şi a subliniat că CA nu sancţionează jurnaliştii pentru că fac investigaţii jurnalistice.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 şi ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituţiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele monitorizării serviciilor media audiovizuale „ATV” şi „Bugeac FM”.
2. Se admite petiţia f/nr. din 16.11.2023 din partea lui Serghei Anastasov.
3. Se admite petiţia f/nr. din 20.11.2023 din partea lui Iaroslav Bulgaru.
4. Se sancţionează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media „Bizim Aidinic” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual „ATV”, pentru nerespectarea prevederilor art. 89 alin.

(2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 1137 din 28.07.2023.

5. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „Bizim Aidinic” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual „ATV”, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 1137 din 28.07.2023.

6. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „RTV Media-Center” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de radiodifuziune sonoră „Bugeac FM”, pentru nerespectarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 1137 din 28.07.2023.

7. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „RTV Media-Center” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual „Bugeac FM”, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 1137 din 28.07.2023.

8. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, „Bizim Aidinic” SRL și „RTV Media-Center” SRL sunt obligate să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „ATV”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de radiodifuziune sonoră „Bugeac FM” pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei serviciul media audiovizual „Bugeac FM”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

9. „Bizim Aidinic” SRL și „RTV Media-Center” SRL vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.
10. „Bizim Aidinic” SRL și „RTV Media-Center” SRL vor prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii.
11. Datele bancare pentru achitarea amenzii: Cod fiscal: 1006601000037
Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat
Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7
Codul IBAN: MDXXTRGAAA143111LLLL0000
„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157/2013 (cod numeric);
„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).
12. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
13. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale și Serviciului financiar.
14. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

VICEPREȘEDINTĂ

Ana GONȚA